

ELŐFIZETÉSI ÁRLAK:
 A kiadványtalan évtérre:
 Egy évre... 10 kor.
 Hosszabbra... 6 " "
 Helyben kifizetés mellett:
 Egy évre... 80 kor.
 Hosszabbra... 5 " "
 Vidékre postán küldve:
 Egy évre... 83 kor.
 Hosszabbra... 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Regisztrált kiadvány a határ és
 Magyarországi lapok kivételével
 Szerkesztőség és kiadványtalan:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 9.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megrendelésre nem vállalkozik.
 Hirdetvések és hirdetőcélok a
 kiadványtalanhoz tartoznak.
 Egy sor minden évi 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 8.

Az inség.

(K. O.) Csakugyan országos bajnak kell lenni, mikor a kormány is beismeri az inséges helyzetet. A kormány azonban nehogy amugyis gyenge hitelünket a külföldön rontsa, rendkívül óvatosan nyilatkozik. Azt mondja, hogy általános inségről nem szólhatunk, hanem csak egyes körzetek inségéről. Csakhogy ezek a körzetek nagy számmal vannak. Beismeri továbbá, hogy a takarmányhiánynak súlyos következményei lesznek.
 Minden szónál azonban többet mond a tett. A kincstári erdőket odaadták legeltetésre, megengedték a szabad fűszalást és a lombtakarmány szedését. A szalmas takarmányokra pedig szállítási kedvezményt adtak. Nagynak és országosnak kell lenni annak a veszélynek, mely oly gyorsan tudta tevékenységre ébreszteni a közkormányzatot.
 Valóban inséges esztendőnek nézünk elé. Rettenetek a következményei annak a májusi esőnek mely az idén elmaradt. Buzából és általában kenyérmagvakból nincs annyink, amennyi nekünk kell. De mert kukoriczánk és burgonyánk nem lesz, a népesség egy hatalmas százaléka a télen kenyér nélkül lesz. De mi lesz a tavasszal, mikor a kevésből már teljesen kifogytunk. Enormis drágaság és ennek következtében inségnek nézünk elé.

A nép élelmezésére szolgáló kenyérliszt ára már most is 30 koronára szökött fel. Talán hónapok múlva negyven lesz. A takarmányhiány a kisczudákat arra bírja, hogy állat állományán rohamosan tudjon s így elesik attól a jövedelemtől a mi je a tejtermékek értékesítése révén volt.
 A kormány, hogy az országot a depokoráció veszélyétől megóvjja, a takarmányokra adott kedvezményeket sürgősen oly irányban módosítsa, hogy annak előnyeit a kisczuda élvezhesse és ne csak a nagygazdák és uradalmak. Arról is kell gondoskodni, hogy a kisczudák olcsó takarmányhoz jussanak és a vételért részletfizetésekben törleszthessék.
 De bármilyen segélyakcióval is siesen a kormány az inségesek segélyére és ezt az akciót bármily lelkiismeretes is hajtsuk végre, ez még nem elég. Egy előrelátó politikára van szükségünk. Mert ha nemzetgazdaságunk tényleg a mezőgazdaságon nyugszik, akkor oly rendszeres mezőgazdasági politikát kell csinálnunk, mely az *összkormányzat gondoskodásának tárgyát képezi*. Ily alakban hathatósan védekezhethetünk a mezőgazdasági válság ellen.
 Látjuk azonban, hogy még akkor is baj van a magán és a nemzetgazdálkodás terén, ha nincs válság. Az extrém éghajlati viszonyok oly csapást mérhetnek ránk, melyet éveken át nyöghetünk, kormányzati intézkedésekkel — igaz — nem

lehet sem esőt, sem napos időt csinálni. Amit azonban megtehetünk az az, hogy a *mezőgazdaságnak megfelelő folyamatszabályozással* csökkenthetjük az extrém éghajlati — viszonyokból eredő veszélyeket.
 Mi a folyamatszabályozás terén nagyon elhibázott rendszert követtünk. Mintha csak azon lettünk volna, hogy erőnk erejével mentől hamarabb kivezessük a légköri nedvességet fejlesztő folyóvizet. Csináltunk átmetszéseket és gátakat emeltünk. Nem tudom mennyi árterületet hódítottunk meg a kulturának, de annyi bizonyos, hogy a mezőgazdaságot megfosztottuk egy értékes kincstől, a víztől. Ezen hátrány mellett még rendszeresen belvizeket és árvizeket is okozunk. Ezt az egyoldalú folyamatszabályozási rendszert természetesen nem lehet meg nem történné tenni, ezt nem is akarhatja senki, de amit tehetünk és tennünk kell; azaz hogy folyamatszabályozásunk kiegészítést nyerjen csatornázási hálózattal. Még pedig első sorban öntöző csatornázási hálózattal. Minthogy Magyarország még beláthatatlan időkre agrárállam marad és virágzó iparos állam erős mezőgazdaság nélkül el sem képzeihető, oly produktív befektetésről van szó, mely elől el nem zárkozhatik sem a pénzügyi, sem a belkormányzati, sem a kereskedelmi politika.
 Nem hiszem, hogy oly indolenciával viseltetnénk nemzetünk jövője iránt, hogy az inséges napokból mély tanulságot ne

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kuropatkin gróf atyja.

Írta: Nográdi Gyula.

II-ik Sándor császár megöletése után az orosz rendőrség azonnal elfogta a császár gyilkosait. Ezzel azonban még nem érték be; nekik nihilista szövetségeket kellett okvetetlen fölfedezniük. Az Oroszországi börtönöket megtöltötték ártatlan, letartóztatott emberekkel. Gyakran megtörtént az is, hogy a császár leghibebb embereit tartóztatták le, minden alapos ok nélkül.
 Egyik baklövést a másik után követte el az orosz rendőrség. Kuropatkin nyugalmazott tábornokot is letartóztatták egész családjával együtt azért, mert a császár ellen elkövetett merénylet előtt huszonhat évvel szolgált náluk egy kertész, a kit Perovszkinak hívtak. Az odesszai rendőrség azt hitte, hogy a kertész rokona a császárgyilkos Perovszkájja Zsófiának, a kinek nagy-tyját Perovszkinak hívták.

Kuropatkin gróf a merénylet elkövetésekor Szent-Petervárott időzött, a legidősebb fiát most a Japán ellen harcoló orosz hadak fővezérét látogatta meg. Mikor elutazóban volt a gróf, dicsőgyönyében, számtalan rendjellel ékesítve, a kormányzótól látamozott utlevéllel szállott fel az odesszai vonatra. Az utleveleket átvizsgáló csendőrtisz udvarias köszöntés után elkérte Kuropatkin gróftól az utlevelet. Miatán alaposan átnézte visszaadta az utlevelet a grófnak.
 Az öreg tábornok egy fiatal emberrel utazott — ki utazóban megkínálta őt finom borral és hidegsüttel, — elmondotta, hogy egykori kertészet is Perovszkinak hívták. Néhány óra múlva a kedélyes utitárs, ki kievi orvosnak mutatta be magát, kiszállt a vonatból és Kuropatkin a hosszú utat Odesszáig egészen magában tette meg.
 Már előre örült, hogy családjának elmondhatja mindazt a jót, mit fiáról hallott.
 Az állomáson nagyon föltűnt neki, hogy az utlevelet azonnal elvették, a többi ut-

sokét a megérkezés órájával röviden látamozták.
 Házához érve, azt zárva találta, s többszöri csengetés után sem nyitottak neki kaput. Közelebb lépve a kapuhoz, észrevette, hogy azon három pecsét van, melyet a rendőrség tett rá. Kuropatkin sógorához sietett, a ki elmondotta neki, hogy nejét és három leányát a kormány három nappal ezelőtt börtönbe csukatta.
 A szomorú hír hallatára az öreg tábornok egészen elvesztette nyugodtságát. Az első ijedségből magához térve, azonnal a kormányzóhoz sietett, hogy a kellő lépéseket megtegye családjá kiszabadítására. Gróf Pahlen kormányzó azzal fogadta Kuropatkit, hogy utasítva van őt elfogatni, ennélfogva rögtön adja át kardját és jelentkezék a főbörtönőrnél, mi minden-esetre jobb, mintha fegyveres kísérettel kerölne a börtönbe.
 A tábornok engedelmességet a kormány felszólításának s negyven éven át becsülettel hordozott kardját oly mezejgyéssel adta át a

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE Nagyvárad,
 Fő-utca,
 (Úri Casinó-épület).
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban

angol divat férfiszabó-cség
 Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

meritenenk, mely a közkormányzatot oly kormányzati és törvényhozási intézkedésekre serkentené, melyek a mezőgazdaság érdekeit szolgálják.

Praktikus kérvények.

A képviselőház tegnapi ülésén négy kérvénynek a beérkezését jelentette be Feilitzsch báró alelnök.

Az első Hódmező-Vásárhelynek a kérvénye, mely az 1873. II. t. cz. §-ának módosítására vonatkozik, a második szinte Hódmező-Vásárhely törv. város, melyben a törv. közgyűlés magáévá teszi Esztergom vármegyének a foglalkozás nélküliek kóborlásának megelőzésére irányuló feliratát. A harmadik Hunyadvármegyéről jött, melyben a vasárnapi munkaszünetnek az italmérések és korcsmákra kiterjesztését célzó csanádmegyei felirathoz jelenti be az alispán Hunyadmegye csatlakozását. A negyedik felirat Debreczen sz. kir. város tanácsától érkezett; ebben a feliratban a tanács magáévá teszi Esztergom megye feliratát a 7—15 éves gyermekek tartási díjainak az állam által leendő fedezése tárgyában. A kérvényeket tárgyalás és jelentéstétel vegett kiadták a kérvényi bizottságnak.

A kérvények csupa praktikus, kitűnő eszmét tartalmaznak; de hogy valaha legyen is belőlük valami, az már kérdés.

Az új-párt Nyíregyházán.

Az új-párt megalakult Nyíregyházán. A szombati fogadtatás után vasárnap kora reggeltől egészen az ülés megnyitásáig küldöttségeket fogadott báró Bánffy Dezső Nyíregyháza város és Szabolcs megye részéről.

A 11 órára hirdetett ülést megelőzőleg ezekre menő közönség gyűlt össze a szálló előtt, a nagyterembe meg alig lehetett b-jutni.

Bánffy beszédében ismert programját fejtetve, rámutatott arra, hogy a gazdasági önállóság kivívása most azért égetőbb mindenél, mert ha a tervezet, de törvényhozásilag még el nem fogadott tarifa alapján az olasz és német kereskedelmi szerződés létrejön, 1907 után menthetetlenül elvész a még meglevő kis-

kormányzónak, hogy személyére nézve magát minden tekintetben ártatlannak érzi s reméli, hogy az egész félreértésen alapuló dolog nem sokára kielégítő megoldást fog nyerni.

Akoriban Odesszában mindenki csak a Kuropatkin család esetéről beszélt. Kuropatkin sógora, ki államtanácsos volt, felismerve a helyzet komoly voltát a legelső vonattal Szent-Petervárra utazott, hol megtudta, hogy a Kuropatkin család azért lett letartóztatva, mert a kertésze rokonságban áll Perovszkaja Zsófiával.

Az államtanácsos visszasietve Odesszába, hol meghallotta, hogy Kuropatkiné halálos beteg s a börtön kórházában fekszik, hogy a tábornokon örvénylési rohamok törtek ki s végre, hogy a három lánya közül az egyiket ezelőtt három nappal temették el.

A »felségárlási« pert most annyival is inkább be kellett szüntetni, mivel nem sokára Kuropatkiné is meghalt s a fegyenczei temetőjében találta sírját a tábornok is, ki előbb a tébolydába került.

Es ez mind azért történt, mert 26 év előtt egy Perovszki nevű muzsik Kuropatkin kertjében kópált s II. Sándor császár megöletésében egy Perovszkaja Zsófia nevű nemes urhölgy is részt veit . . .

ipar. Az ipari vámok emelése pedig közvetlen haszonnal jár. Beszéde végén ajánlotta, hogy az új-pártot egész Szabolcs vármegyére kiterjedőleg alakítsák meg és javaslatba hozta, hogy a megalakítandó párt elnökül gróf Vay Adámot, Szabolcs ősi nemzetségének ezen kiváló és független tagját, válasszák meg,

A Bánffy beszédét követő hosszantartó, lelkes éljenzés és ováció lecsilapultával gróf Vay Adám köszönetet mondott az öt ért kitüntetésért s felszólalását azzal fejezte be, hogy szavak helyett tetteket ígér.

Hock János nagy lelkesedéssel fogadott és zajos éljenzéssel honorált beszédében méltatta Bánffy program nemzet jelentőségét.

Az alakuló-gyűlést négyszáz terítéki bankett követte.

Milliók a taraczkoknak.

A pénzügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságok által az 1902. évre megszavazott 33 millió korona rendkívüli hiteltől a magyar korona országaira eső részének fedezéséről.

A törvényjavaslat két szakasza így hangzik: 1. §. A pénzügyminiszternek az az eljárása, mely szerint a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által 1902. évi rendkívüli hitelt meg szavazott 38 000 000 koronából a magyar korona országait terhelő részként a pénz ári készletekből 13 072 000 koronát a közös pénzügyminiszternek, kifizetetik, jóváhagyatik. 2. §. Az előző szakasz szerint kifizetett összeg a pénztári készleteknek visszatérítendő, mihez képest felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a kifizetett 13 072 000 koronának hitelművelet úján való beszerzése végett, koronaárakra és 4 százaléknál nem magasabb kamatra szóló adómentes járadék-kötvényeket bocsásson ki. 3. §. Ennek a törvénynek a végrehajtásával a pénzügyminiszter bíratik meg. Budapest, 1904. augusztus 8-án. Lukács László s. k., m. kir. pénzügyminiszter.

Az indokolás elmondja, hogy mivel a tábori taraczkokra szükséges összeg kifizetésére előleges törvényhozási engedélyt nem birt szerezni, 13 072 000 koronát utólagos jóváhagyás reményében fizetett ki a közös pénzügyminiszternek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 8.

Elnök: Feilitzsch Arthur báró bejelenti, hogy Vasárnelyi László a pécskai választókerület képviselője elhalálozott, kinek emlékét jegyzőkönyvben ő ökítik meg.

Lukács László pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt be az 1902-iki közösügyi kiadásokról.

Hegedűs Loránt előadó betérjeszti a pénzügyi bizottság jelentését az 1904-iki aproportionális javaslatról.

Betérjeszti továbbá a Nemzeti-színház javítási munkálataihoz szükséges kiadásokról szóló pénzügyi bizottság jelentését.

Elnök: A pénzügyminiszter javaslata a bizottsághoz utasítatik, az előadói jelentések pedig tárgyalás végett a szerdai ülésre tűzettek ki.

Következik az

anyakönyvi törvény módosításáról szóló javaslat

tárgyalása.

Baross Jusztia előadó: Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szalay László a függetlenségi párt nevében elismeri, hogy a javaslat egyszerűsíti az anyakönyv vezetést és azért a párt ahhoz általánosságban hozzájárul.

Attól tart, hogy a javaslat új terheket ró községekre.

Sürgeti a családi anyakönyvnek vezetését.

Csernoch János: Ez a javaslat bizonyítja, hogy azok a kifogások, melyeket tíz évvel ezelőtt emeltek az állami anyakönyvvezetés ellen, alaposak voltak.

Soha anyai fegyelmi a községi tisztviselőt ellen nem volt, mint ezalatt a tíz év alatt, mert a jegyzők teendőit igen nagyon szaporította az anyakönyvelés. Felelősségtelen fiatal embereket alkalmaztak segédekül. Ez volt az oka a sok fegyelminek. Ennek a megszüntetésére készült ez a törvényjavaslat. Nem bízok, hogy eredménye legyen, — azért nem fogadja el.

Tisza István miniszterelnök: Tiltakozik ama felfogás ellen, mintha ez a javaslat az egyházpolitikai akciónak a dezavválását jelentené.

Ez csak a reformnak a közigazgatással való szorosabb kapcsolatba hozatala. Az anyakönyvi intézmény bevált és most egyszerűsítésre lehetett gondolni.

Kaas Ivor báró: Követni fogjuk a példáját.

Tisza István gróf: Megtisztelve érzem magamat, hogy a képviselő ur követendő példának tekint; de nem értem, mi tekintetben?

Kaas Ivor báró: A revízióban.

Tisza István gróf: Aonak nagyon fogok örvendeni, mert végre tudni fogjuk azt, aminek meghatározásától a néppárt az utolsó időben nagyon huzódozik: hogy mit ért revízió alatt.

Ha a képviselő ur engem tekint ebben követendő példának, megérjük az egy akol és egy pástor idejét. (Zajos derűtség a jobb és baloldalon.)

Szalay intencióit helyesli s biztosítja a Házat, hogy ő is további egyszerűsítésre törekedjen. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon.)

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta, azután a részleteket is elfogadták. Pósz miniszter némely stiláris módosításával, valamint Szalay Lászlónak egy módosításával.

Ezután Győrsziget és Révfülpataház községeket Győr városához csatolták. Az eddigi győrszigeti választó kerület neve ezentúl Zámolyi választó kerület lesz. Zámoly lett a kerület székhelye. A törvényjavaslat előadója Nyegre László volt.

Hegedűs Loránt elfogadásra ajánlja az 1885. VI. t. czikk 13-ik szakasza 2-ik pontja rendelkezéseinek Budapest főváros törlesztés kölcsön kötvényeire való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot. Vita nélküli elfogadták.

Sopron megyéhez tartozó pádári rétnek és nádásnak a győrmezei Uj-Malomsok határához csatolásáról szóló belügyminiszteri jelentést tudomásul vették.

A mezőgazdaságra hasznos madarak védelmére hozott párisi nemzetközi egyezmény beczikkelyezését **Telegdy József** ajánlotta elfogadásra.

Csernoch János: Felháborodással szól arról, hogy Oaszországban a költöző vándormadarakat üzletszerűen pusztítják. Felszólítja a kormányt, hasson oda, hogy Oaszország is lépjen be a szerződő hatalmak közé, egyszerűs mind az itthon való énekes madarak védelmére ajánlja a kalitkák megadóztatását.

Tallán Béla földmívelésügyi miniszter: Sajnálatos említi, hogy aligha lenne sikere az ő abbeli fellépésének, hogy Oaszország reábirassék az egyezmény aláírására, mert az eddig tett lépések is eredménytelenek voltak. Idehaza minden eszközzel védelmezni kívánja a hasznos madarakat.

A Ház a törvényjavaslatot egyhangúlag elfogadta.

Elnök öt perczre felfüggeszti az ülést.

Viczinálisok engedélyezése.

Szűnet után a Ház 12 viczinális engedélyezése felelő tárgyalta.

Kaas Ivor báró sürgeti a viczinális törvény reformját. Indítványozza, hogy addig, míg új viczinális törvényünk nem lesz, a Ház ne adjon engedélyt viczinális vasut építésére.

Madarász József csatlakozik Kaas Ivor indítványához.

Tisza István: Közgazdasági szempontból nagyon áldásos az országra viczinális vasutak építése. A kereskedelmi miniszter foglalkozott a viczinális törvény reformjával, az új javaslaton dolgoztak is már, de a kitört vasutas sztrájk miatt háttérbe szorult ez a kérdés.

Kaas Ivor: Kötelező ígéretet kér a miniszterelnöktől a viczinális törvény reformjára vonatkozólag.

Tisza István kijelenti, hogy a javaslatot a lehető legrövidebb idő alatt beterjeszti a Házhoz.

Ezután tudomásul vették a zárszámadásokat — és a könyvtári bizottság jelentését.

Ma a Ház mentelmi ügyeket fog tárgyalni.

Vége 2 órakor.

A tatarosi bányazem beszüntetése.

400 család kereset nélkül.

Nagyvárad, aug. 8.

A Tatarosi Magyar Aszfaltbánya Részvénytársaság a mai napon beszüntette üzemét, mert a vállalat nem kap munkát, hogy a kitermelt és óriási mértékben felhalmozott anyagkészletét elhelyezze, értékesítse. Mit jelent ez a rövid szavu hír?

Jelenti, hogy 400 munkás család hosszú időre keresetétől esik, nem lesz betevő faluja, amivel éhséget elverje. Miért? Mert élehetetlenek vagyunk. Csak nagyhangú jelszavakkal élünk, beszélünk a magyar ipar pártolásáról, a tengődő magyar iparvállalatok felkarolásáról, erkölcsi támogatásáról s míg a hangzatos jelszavak csillogásán elandalog lelkűnk, az alatt a gyakorlati irányban pártolásra érdemes vállalatok egymás után szűntetik be üzemet, vagy jutnak a szomoru bukás szélére.

Szomoru dolog mindenba, mikor a komoly törekvés és becsületes vállalkozás hajótörést szenvedni kénytelen nembánomságunk és élehetetlenségünk lappangó zátonyán.

Annál szomorubb ma, mikor az inség nagyon de nagyon megtanított reá, hogy elvégre kitaró elszántsággal regeneráljuk közigazdasági viszonyainkat, amikor mindnyájunk vállán ott nyugszik a felelősség terhe, hogy helyzete, tudása, felbuzdulása és erős elhatározása révén hozzájáruljon ahhoz, hogy a magyar ipar legalább a válság idejében a magyar állam, kormány, önkormányzati testületek és társadalom részéről abban a hathatós támogatásban részesüljön, a melyre nem egyes vállalatok, hanem mindnyájunk érdekében, a magyarság megerősödése, jólétének gyarapodása, a nemzet és magyar társadalom boldogulása érdekében méltán érdemes.

Hát már a magyar ipar soha talpra ne álljon, soha a maga lábán ne járjon! Hát örökös adófizetői legyünk mi, magyarok, a külföld iparának, holott ez a magyar föld kincseit rejt méhében, áldást kínál lépten nyomon.

A tatarosi aszfaltot egy világhírű amerikai vegyész a világ legjobb aszfaltjának nyilvánította. A magyar kormány felmérések után a tatarosi bánya gazdagságáról oly bizonyítványt adott, mely szégyenletes dokumentuma élehet-

lenségünknek. Mert Derróól Tatarosig húzódó hegylánc, mind merő értékes, kiváló minőségű aszfalt, a bánya üzeme teljesen modern berendezéssel, az anyag kitermelése oly költséggel jár, hogy versenyez olcsóbbra bármely külföldi termékkel, s mégis pirulok mig leírom — szomoru valóság, hogy idegen föld aszfaltja kiszorítja a magyar aszfaltot.

S lám! erről a kormányt eleve figyelmeztették, tudott róla a székesfevárosi ipar és kereskedelmi kamara, s nem tettek egy lépést 4.0 család megmentésére. A tatarosi bánya üzemének beszüntetése egy elemi csapással vetekszik, a melyet csak a környék népe fog keservesen megélni.

Pedig azt a népet nem szabad veszni hagyni. Az a nép békés, munkás, derék, a magyarság hive, mert a mióta a vállalat által fenntartott iskolában megmagyarosodott; arra a népre a magyar állameszme mindenkor számíthat csalódás nélkül. Nem szabad engedni, hogy ez a nép, mely eleddig a szociáldemokrácia állam- és társadalom ellenes velleitáitól ment vala, inségében, sanyalódásában a szocializmus karjaiba vesse magát. Mert a farkasok el nem maradnak. Bizony mondom, aztán azok lelkén szárad majd ennek a derék munkás népnek megrontása, elcsábítása, akiknek mulasztásán, gondatlanságán mulik, hogy éheznie nyomorognia lesz kénytelen.

Popity János.

UJDONSAGOK.

A drágaság.

Nagyvárad, aug. 8.

Gazdasszonyaink örömmel tapasztatják, hogy a baromfi tetemesen olcsóbb lett.

Ez az örvendetes tény minket éppen nem örvendeztet meg, mert annak szomoru bizonyítékát látjuk benne, hogy az idén a szárazság mérhetetlen károkat okozott az országnak. Természetes, hogy a baromfi olcsóbb lett, mint máskor szokott lenni, mert hisz a baromfi tenyésztő falusi nép kénytelen eladni csirkéit, ruczáit, pulykáit, libáit. Kénytelen a szó szoros értelmében szerint, — mert az eleség az ideai silány — lehet mondani semmi, — termés következtében méregdrága. Most már a kukorica is tönkre ment; úgy vége minden reménynek. Ez az egy évi rossz termés baromfi tenyésztésünk óriási kárára lesz.

Az sem örvendetes tehát, hogy az élő szarvasmarha is olcsóbb lett, mert az a takarmány hiány szomoru jele. Az idén olcsó húshoz drága kenyeret eszünk, pár évig pedig majd a hus drágasága miatt panaszkodunk.

Ha végig megyünk a nagyvárad marhavásártéren könnyes szemű falusi embereket látunk, kik potom áron kínálják eladásra barmait. Vajjon miér? Hát csakugyan olyan nagy a takarmányhiány, hogy a szegény népnek el kell adni igavonó barmait, melyeknek segítségével a földet turva, mindennapi keserves kenyerét szerzi meg? Hát csakugyan igaz, hogy némely vidéken még kóró sincs elég a marhák etetésére. Bizony, sajnos: igaz!

1863 óta még nem várt a magyar népre oly nagy nyomor, mint az idén. Elelmiszernem termett, a lábas jószágot potom áron el kell adni; még puliszkára való tengeri sem terem elég.

A templomokban a nép milliói kéri az

egyek Urát, hogy nyissa meg égi csatornáit, hogy ha már szükséggel snytotta is a bűnös világot, mentsen meg bennünket a járványos betegségektől.

Biharmegye községeiben ügynökök keresik fel a gazpálkodókat, hogy burgonyát vásároljanak tőlük. 7 koronát ígérnek egy métermázsra krumphér, melyet, — mint mondják — a katonaság részére vásárolnak össze. Ezek az urak még jobban tönkre akarják tenni a hiszékeny magyarokat. A katonaság nevét használják fel lelketlen üzleti spekulációjuk paizsául. A hatóság figyelmébe ajánljuk ezeket a vigóczekeket, mig nem késő.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésdíjajukat mielőbb kiegyenlített szíveskedjenek.

* **Óriási tüzvész.** A késő éjjeli órákban értesít lessi tudósítónk telefonon, hogy Sályi község egészen lángokban áll. A tűz este 5—6 óra között támadt és a nagy szárazság következtében gyorsan terjedt tovább. Szél is volt, mely aztán nagyon segítette a veszedelem terjedését. A községben nincsen viz. A lakosság télenül, jajveszékelve nézi, hogy pusztul s lesz a tűznek martaléka, ami kevés vagyonkája volt.

A veszedelemről a nagyvárad rendőrséget és tűzoltóságot is értesítették, a mely rögtön kivonult a tüzvész helyszínére.

* **Szerencsétlenség a villamos vezetékkel.** Ugy látszik, hogy az emberek sehogsem akarják komolyan venni a figyelmeztetést hogy a villamosvezeték érintését gondosan kerülni kell, mert az ember élete forog kockán, ha hozzányúl, amire már van szomoru példa. Most vasárnap is majd áldozata lett egy pinczér a villamosvezetéknek, de a gyors segítség, meg hogy a vezeték csak secundás volt, megakadályozta a katasztrófát. A Köröscsúcsai Szabó-féle vendéglő udvarhelyiségének ivlampáját tisztozta Klein Albert pinczér s közben kezével hozzáért a vezetékhez, mely odarántotta. A pinczér kétségbeesetten kiabált segítségért, mire a vendéglős telefonon értesítette a villamos telepet, hol aztán pár pillanatra beszüntették az üzemet. Így aztán a vezetékhez tapadt embert elválasztották a dróttól s bár az áram rendkívül kimerítette, sikerült a haláltól megmenteni.

* **Kitűntetett nagyvárad iparosok.** A nagyvárad ipar haladásáról mindig örömmel értesülünk. Alig van ipari kiállítás az országban, ahonnét nem hoznak haza kitűntetést iparosaink. Az elmúlt év őszén Debreczenben tartott cipészipari kiállításon szintén több nagyvárad iparos vett részt és *Stágl Kalmán*, *Uran Mihály*, *Torszin Elek*, *Tirscher Gyula*, ifj. *Ujlaky István*, *Wesz Lipót* és fia *Mór* cipészek, továbbá *Mandil Géza* cipőfelsőrész készítő nagyvárad iparosok dicséret oklevelet nyertek. A szép kitűntetést a napokban kapták meg az illetők.

* **Özv. Steinberger Jánosné.** Mélyszégyes gyász érte kaplanyok egyik kiváló tagját, dr. *Steinberger Ferenc* kanonokot: édes anyja, özv. *Steinberger Jánosné* szül. *Müller Magdolna* vasárnap reggel, életének

91-ik évében elhunyt. Isten kiváló kegyelméből magas kort élt el a boldogult s látta előhaladását gyermekeinek, kiket Istenfélelemben, az igazi keresztény anya önfeláldozásával nevelt s a kik őt viszont a szeretet, a gyöngédség minden jelével körülvették. A Mindenható megengedte neki, hogy még a földön kísérhesse anyai áldásával *Ferencz* fiának, káptalanunk egyik legérdemesebb tagjának fényes pályafutását. Es akkor magához szólította őt az Ur, hogy anyai nemes lelke megkapja jutalmát, az örök boldogság koronáját. Temetése ma d. e. 10 órakor fog megőrienni a Schlauch-tér 20. sz. alatti gyázházból.

A halálesetről kibocsájtott gyászjelentés a következő:

Istennek szent végzésén való alázatos megnyugvással és a hosszú élet kegyelméért imádatos hálával, de szívünk mélységes fájdalommal tudjuk, hogy forrón szeretett edes jó anyánk, özv. *Steinberger* Jánosné, szül. *Mülbacher Magdolna* ma reggel fél 6 órakor, életének 91-ik, övegyiségének 32-ik évében, a halálra az egyház szellemében elkészülve, végelyengülés következtében az Urban elhunyt. Drága megboldogultunknak lelki üdvéért a gyászszentmise áldozat f. hó 8-án reggel 9 órakor fog a premontrai rend templomában megtartani. Földi részét f. hó 9-én d. e. 10 órakor fogjuk a Schlauch-tér 20. sz. gyázházból az újvárosi központi temetőbe örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1904. aug. 7. Az örök világossá fényeskedjék neki! A maga, testvérei és az egész rokonság nevében a megboldogultak gyermeke: dr. *Steinberger* Ferencz.

* **Kigyulladt állomás.** Háromnegyed 11 órakor éjjel előtt jelentette a rendőrség, hogy Ósii vasuti állomása este 10 óra után kigyulladt.

* **Kongresszus az erkölcsstelen irodalom ellen.** A berlini erkölcsnemesei 6 egyesület nagy kongresszust tervez az erkölcsstelenkedni szerető irodalmi fattyuhajtások ellen. Különböben akarják október 5. vagy 6-ika körül megtartani a legújabb nagygyűlést. Mar eddig a következő tárgyakat tűzték napirendre: A könyvkereskedelem kötelelességei; a társulatok feladata a tisztességes irodalmi termékek terjesztése körül; népkönyvtárak; a sajtó kötelelességei; az erkölcsnemesei egyesületek feladatai; a szükséges törvények miatt az összeműködés módjának megállapítása elsősorban a kormányval s végül a nemzeti szervezet módjának megbeszélése.

* **Kifosztott ékszerüzlet.** Említettük, hogy a fő-utcza Boros-féle ékszerüzlet kifosztása ügyében folytatott nyomozás során, a felmerült gyanu alapján letartóztatta a rendőrség *Borgenicht* Jakab üzletvezetőt s átkísértette a kir. ügyészséghez. A letartóztatottat az ügyészség szabadlábra helyezte. Az ékszerüzletet Boros I. továbbra is fenntartja, *Borgenicht* Jakab vezetésével.

* **Tűzoltó ünnep Székelyhídon.** A Székelyhídi önként s tűzoltó egyesület szép ünnepélyt rendezett a hó 20. és 21-én főnöklésének 25 éves fordulója alkalmából. Emeli az ünnepély érdékességét, hogy gyakorlatilag bemutatják a Székelyhídi vízszállítási rendszert. Ez abból áll, hogy minden háznál kötelesek tartani egy 2-3 hektolitres hordót vízzel s leaknázza. Tűz esetén pedig kötelesek a háztulajdonosok gyorsan az utcára gördíteni a vízzel telt hordókat, ahol a gyűjtők ezek összehozzák s a tűzhöz szállítják. Az Ezerben tartott kongresszuson elismeréssel találkoztak az a rendszer. Az ünnepségre meghívták az alispánt is, hogy személyesen győződjék meg a

rendszer czélszerűségéről s esetleg a vármegyében behozza a községeknél. Az ünnepély különben a rendszer bemutatásán kívül gyakorlati, hálaadó istentisztelettel, társas ebéddel, népmulatsággal és táncszertájjal lesz összekötve.

* **As apáczanövendék halála.** Tóth Mariska az apáczaéletre jegyeztette el magát a debreczeni Svetits intézetben. A múlt héten azonban a szép, husz éves apáczanövendék is a zárdában járványként fellépő és már két áldozatot is követelt gyilkos tifuszba esett. Es hiába virrasztott a szelid, szép leány betegágya mellett az intézet számos növendékének, tanárának és tanárnőjének őszinte szeretete, hiába ajánlotta életét az Isten örök szolgálatára Tóth Mariska: fönt az égben új angyal kellett s az Ur magához szólította őt, ki már földi életét is csak neki szentelte volna. Szombaton reggel hunyta le szemét örökre a fiatal apáczanövendék, a 20 éves Tóth Mariska. Hétfőn kísérték ki a temetőbe földi maradványait, akik szerették s akik ismeretlenül is sajnálják a korán elkölt zött leányt.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Pollák* Ignác cs. és kir. 65. gyalogezredbeli számvivő őrnester, igazolványos altisztet a nagyváradi királyi törvénytörvényekhez irnokká nevezte ki.

* **Sok a dohánycsempész.** Ugy látszik, hogy még mindig szereti a magyar ember a finánc által nem látott szűz dohányt s így a csempészet nem a legutolsó foglalkozás jövedelmezőség tekintetében. *Fapp* Miklós kir. tanácsos, pénzügyigazgató átrátot intézett Nagyvárad város polgármesteréhez, amelyben panasolja, hogy a kincstári dohányeladás most, dohányérés idején nagyon mecsökken, aminek az a valószínű oka, mert nagyon elterjedt Nagyváradon a dohánycsempészet. Kéri a polgármestert, hogy saját hatáskörében is tegye meg a dohánycsempészek ellen a legmesszebbmenő intézkedést. A polgármesteri hivatal ez irányban megkereste a rendőrséget.

* **Honvéd huszárok Pecze-Szőllősn.** Az idei gyakorlatok alkalmából harcziás képe lesz a szomszédos Pecze-Szőllősnék. A 2. honvédbuszárezred Nagyváradon állomásozó 1. osztály 1. századából 150 lovas 4 tiszt augusztus 21-től szeptember 17-ig Pecze-Szőllősn lesz elszállásolva, mivel Nagyváradon a laktanya közelben kevés olyan férőhely van, ahol istállók általán rendelkezésre.

* **Munkások tüntető körmenete népgyűléssel.** Nagy tüntető körmenetet tartottak vasárnap a főváros utczaiban a munkások, hogy tiltakozzanak a munkásmozgalmat üldözése, a szakszerveletek tervezett megrendszabályozása és a munkaadók egyesületei részéről a szakszerveletek ellen emelt vádak ellen. Több mint félórát tartott, míg a menet kibontakozhatott s a Kerepesi utra jutott. Mint rendszeren, most is a függetlenségi pártkör előtt volt legzajosabb a tömeg. «Le az osztályuralommal!» «Jogot és kenyeret!» «Ejjen a sztrájk-szabadságra!» Ilyen s hasonló kiáltások fejezték ki a tömeg hangulatát. Másfélóra hosszat tartott, míg a menet a gyűlés színhelyére, az Aréna melletti tere ért. *Biró* Dezső megnyitotta a gyűlést, elnökölt *Groszmann* Miksát, j-gyűlés *Tanús* Károlyt ajánlva, amit egyhangú éljenzéssel fogadtak. *Kardos* (Israel) Jakab volt a népgyűlés egyetlen szónoka. Megelőzte arról, hogy az utóbbi hónapok a küzdelem, a sztrájkok ideje volt. Alig foglalta el helyét a Tisza-kormány, riasztó hírek jelentek meg a lapokban, hogy a dévdekén lázongás készül, a szerbek és oláhok készülnek, hogy megöjék a magyar urakat. Bavianstón egy fegyvertárt találak s ezen hirre elkobozták szerb és oláh lapjainkat, börtönbe vetették

olvársaink százait. Majd így biztatta olvársait a szónok: Azért jöttünk ma össze, hogy megmutassuk, hogy készek vagyunk visszaverni minden támadást s a védelem munkájával elkészültünk. Ha a támadást vissza kell verni, minden munkás helyén legyen. Groszmann ezzel bezárta a gyűlést s csendes szétoszlásra kérte a népet, amely a felhívást követve, nyugodtan oszlott szét.

* **Tanítók gyűlése.** A gyulafehérvári r. k. néptanító egyesület, melybe Békés és Dél-Bihar-megye összes r. k. tanítói tartoznak, tegnap hétfőn tartotta Gyulán rendes közgyűlést, melyen a tanítók nagyszámmal vettek részt. A gyűlés tanügyi dolgozatok értekezések, tanítói ügyek tárgyalásával foglalkozott s főbb előadói: Székely Lajos, Nikkman Rezső, Domokos János és Takácsy Lajos voltak. A gyűlés után díszvend volt a pavillonban, hol a házigazdai tisztet *Koy* Antal esperes címzetes kanonok töltötte be.

* **Elhunyt járásorvos.** Dr. *Szabó* József, a derecskei járás érdemes orvosa és tb. megyei főorvos elhunyt. Halálát szívtágulás okozta, mely jelen évben egészen súlyosra vált. Dr. Szabó a régebbi orvosi nemzedék derék tagja volt, aki járásában, nevezetesen Derecskén osztatlan elismerésre és népszerűsége tett szert orvosi tudományával és finom, jólelkű modorával. Irodalmi téren is működött s minden fontosabb közegészségi kérdésben elmondta a helyi lapokban nézetét. Derecske társadalmi életében vezető szerepet vitt, az összes társas egyesületek alapítója s elnöke volt. Ezen sokoldalú és érdemdes működéséért megyei bizottsági tagnak is választották. Temetésén, melyen a járás összes községei és egyesületei is képviselve voltak, óriási részvét mellett ment végbe. A gyászszertartás után óriási nép kísérte örök útjára s koporsóját, melyet szebbnél-szebb koszorúk borítottak.

* **A komádi híd ügye.** Komádi község a Körözsön hidat építtetett, amelyet átvett a községtől Biharvármegye, oly feltétellel, hogy a község szavatolt a fenntartáshoz szükséges évi 4800 kor. vámbevételért. A község képviselő-testülete kifogásolja, hogy a bérbeadásnál nincs meg a gyakorlatban a szerződésileg biztosított beleszólási joga, továbbá a vármegye évi 5600 koronát kap a vámbevételeből, de az évi 800 K. többletet nem juttatja a községnek. Komádi most azt kéri, hogy a vármegye vegye át teljesen a hidat s ez esetben lemond visszamenőleg is a többlet vámbevételről.

* **Dohányelárusítás a vendéglőkben és kávéházakban.** A magyar vendéglősök országos szövetségének tavalyi közgyűlése elhatározta, hogy a dohánykülönlegességek eladási engedélyének vidéki szállók, vendéglők és kávéházak részére való kieszközölése iránt kérvényt intéz a pénzügyminiszterhez. *Gurdel* János szövetségi elnök a kérvényt be is nyújtotta a miniszterhez, aki most értesítette a pénzügyigazgatóság újjan a szövetség elnökségét, hogy a kérelemnek helyt adott.

* **Véres verekedés.** Tursa községben a legények vasárnap a koc-mában este összeverekedtek. Verekedés közben hárman a legények közül súlyosan megsérültek, sőt *Csapó* Sándor sérülései valóságos életveszélysek. A verekedést bejelentették a kir. ügyészségnek, melynek megbízásából az újfalvi járásbíró tegnap kiszállt a helyszínre és kihallgatta a sérülteket. A csendőrség most nyomozza a verekedő legényeket.

* **Tűzek a fővárosban.** A fővárosban és a közel környéken vasárnap csak maguk a főváros tűzvédelmi tizenötgy tűzesethez — köztük kettő veszedelmes gyári tűz volt — vonultak ki. A perzselő napsugarak mindent kiszáradt hősege ugyanis, bár a szárazság száz-

ezrosan óvatosabbá kellene hogy tegye az embereket, vasárnap emberfeletti munkát adott a tűzoltóságoknak. A délelőtti folyamán ugyanis a Danubius-gyárban támadt nagyobb tűzveszedelem, delután pedig a mezőgazdasági gépgyárak egyik legkittünőbbike, a Hofferr és Schrantz-féle kispesti gyártelep egy része esett a pusztító elem áldozatául. Ezekon kívül se szeri se száma az apróbb tüzeseteknek.

*** Nem lesz szilvatermés.** A szilvafák a tavaszi virágzás után rakva maradtak apró gyümölcsesek. A gazdák a legszebb reményt fűzték az idei szilvaszürethez. Sajnos, a remények nem váltak. A szilva csak akkora nagyságg fejlődhetett, mint egy érett som. Ebben a nagyságban a forróság és vízhiány miatt összezsugorodott, megvörösödött s omlik le a fárról. Legjobb helyen maguk a szilvafák is kezdenek kiszáradni. Az aszályt nem bírják ki. A többi gyümölcs-fák (körte, almafa) mélyebbre hatoló gyökérzetükkel jobban ellentállanak az aszálynak.

*** Hanyag házigazdák.** Néhány nappal ezelőtt hírlapok útján felhívták a háztulajdonosok, hogy házaik előtt az utcái folyókákat, melyek az udvaron meggyülemlett szennyvizet levezetik, naponként kitakarítsassák és legalább minden harmadnapon mésztejjel fertőtlenítsék. Daczára ezen felhívásnak a rendőrség és városi mérnöki hivatal a tegnapi délelőtti együttesen megejtett szemle alkalmával arról győződött meg, hogy a háztulajdonosok javarésze egyáltalán nem takarítja a házelőtti folyókákat és mit sem törődik azzal, hogy lakóháza előtt valóságos posványok támadnak a megülőpedett és meggyülemlett szennyvizekből. A rendőrség sürgős jelentést és előterjesztést tett a városi tanácshoz és javasolja, hogy az utcái folyókák tisztítását és fertőtlenítését az illető háztulajdonosok költségére felfogadott napszámosokkal haladéktalanul foganatosítsassa a hatóság. Ezenfelül mindama háztulajdonosokat kiknek házaik előtt a folyókák piszkos állapotban találtak, szigorúan meg is bünteti a rendőrség, mert a házuk udvarain és a házukból kiömlő szennyvizek levezetésére szolgáló folyókákban meggyülemlett piszok és szemet megtűrésevel valósággal lábat adnak a ragályos betegségek terjedésének.

*** Leleplezett pénzosalók.** Nagyszabású szelhamosságokat leplezett le tegnapelőtti Nagyváradon a csendőrség. Két nagyváradai ember hónapok óta fosztogatja Bihar megyének egész köznyékét a legfurfangosabb módon kieszelt manipulációkkal. Nagy mennyiségű hamis pénzt igérték falusi embereknek ocsó áron és sok hiszékeny, tudatlan falusi paraszt beugrott pénzosvárságával a csabító ígéreteknek. Pénzt vagy váltót adtak át a szélhámosoknak az összegért három akkora pénzt firtak, a mit a náluk járt idegenek ígértek. A két szélhámos: Szabó Lajos többször büntetett egyén és Tapaszi József néhány ezer forintot csaltak ki a falusi emberektől, kiket hónapok óta hitegettek, míg most hurokra került mind a kettő is lecsukták a rendőrség börtönében. Tegnapelőtti megejtett szemle alkalmával a kasszántól csendőrszervező és felmutatva az ügyésznek felhatalmazását, rendőri asszisztenciát kért a családok letartóztatására. Déli 1 óra tájban már hozták a csendőrök és Drén nyomozórendőr az igazgató urak: Tapaszi Józsefet föl a rendőrségre vitt néhány becsapott ember és egy asszony, kiket a csendőrök berendelték Nagyváradra, fölismerték benne az egyik csalót. Tapaszi Józsefet letartóztatták.

Par perc múlva, mikor még folyt a szembesítés, a rendőrség körül ólalkodott Szabó Lajos, ki valahogy nesztét vette a bajnak. Érdeklődött Tapaszi után és gyorsan odébb állott, elhagyta hazafelé a Szilágyi Dezső utcát, ahol egy butorozott szobában lakik. Epe a ház

kapuja elé ért, mikor nyakoncsipték anyomozó közegek s kísérték föl a rendőrségre. Letartóztatták őt is s a két szélhámost külön cellába zárták.

Megmotozták mind a kettőt. Szabó Lajosnál 15—20 váltót találtak, mind a becsapott falusi emberektől való. Pénzt keveset találtak a zsebeikben, mindössze néhány forintot. Delután a csendőrök a rendőrség közbenjöttével házkutatást tartottak a két letartóztatott csabó lakásán.

A vizsgálat ezzel befejeződött. Szabó Lajost és Tapaszi Józsefet tegnap átadták az ügyésznek.

*** Megverte a menyasszonyát.** A nőránti gyöngédség egyik legújabb fajtáját mutatta be tegnap P. V. lakatossegéd a nagyközönségnek. Alaposan helybenhagyta a menyasszonyát azért, mert nem akart hozzá menni feleségül. A menyasszonyt ugyanis szülei erőszakolták, hogy a férfival lépjen jegybe, daczára annak, hogy az egy cseppet sem szerette a jövendőbeli férjét. A vőlegény már régebben tudta, hogy a menyasszonya nem szereti őt, de azért nem haragudott rá, mert azt gondolta, hogy idővel majd csak belátóródik sorsába, s nem lesz hozzá mindig olyan hideg. De mennél jobban telt az idő, annál nagyobb lett a lány gyűlölete jövendőbelije iránt. Tegnapelőtt aztán végtére egész leleplezlenül megmondotta vőlegényének, hogy nem megy hozzá feleségül, mert nemcsak, hogy nem rokonszenvezik vele, hanem gyűlöli. Piesz erre a kijelentésre annyira dühös lett, hogy megfellekezve magáról, tülegetni kezdte menyasszonyát, addig míg az az ablakon keresztül az utcára ugrott. A nagy lármára Széles-utca lakói a verekedés színhelyére siettek. A vőlegény revolverrel kergette menekülő aráját s tömeg tehetetlenül nézte a dühöngő embert. Rendőr is akad a bámulók közt, de nem volt bátorsága megfékezni a revolveres alakot. Király János favágó megszokta a fiatalember garázdálkodását s elvette tőle revolverét, melylyel véget ért a rendőri asszisztenciával rendezett csepetaté.

*** Belefullt a Körösbe.** A hosszú idő óta tartó szárazság nagyon kiapasztotta a Körös medrét s mégis a szőke folyó áldozatot szerzett most vasárnap delután magának egy élterős fiatal iparossegéd személyében. Tudonilik fürdés közben örvénybe jutott s ott lelte halálát. — Vasárnap delután a fácskás melletti vasuti hid mellett fürdtek a többiek között Mados István 20 éves, nagyszalontai illetőségű, Köteles Mihály, Faizó Albert csizmadia segéd és Schvitz János lakatossegéd. Fürdőzés közben Mados elkalandozott társaitól. Egyszerre csak óriási jajkiáltást hallatszott. Mire barátai odanéztek, elrémülve vették észre, mint sodorja le barátukat egy tükös örvény. Gyorsan segélyre siettek, de vesztőkre, mivel ők is belekerültek a forgatagba. Pár pillanatig a halál torkában voltak, mindannyian kétségbeesve küzdöttek az ismeretlen erő ellen, de hába, erejük laakadni kezdett. Eskorára már jókora tömeg gyűlt össze a paron. Hosszu rudakat nyújtottak a haldoklók felé és így sikerült háromjokat kimenteni a biztos halálból. A negyedik társ, Mados István azonban nem tudott kimentekülni. O beleveszett a forgatagba és csak kihült holtestét tudták szárazra vonszolni. Gyászos esetét tudatták Puskás Lajos Víz-utca 40. sz. a. csizmadia-mesterrel. A rendőrség pedig megígérte az intézkedéseket, hogy a szabad fürdőzők elkerüljék a Körös veszélyes, tükös örvényeit. A hullát beszállították a bonczházba s a Nagyszalontán lakó családot értesítették a fiu katasztrófájáról.

*** Gyanus halott** Bondik András mar-gittai lakost tegnap reggel lakásán felakasztva találták. Gyanut kellett az a körülmény, hogy

a szája zsebkendővel volt betömve. A kir. ügyészség ez okon elrendelte a hulla felbonczolását és a vizsgálat elrendelését annak ki nyomozása végett, hogy nem büntény forog-e fenn Bondik András halálában.

*** Vérengző cigány.** Rézműves József muzikus-cigány feleséget Berki Gyula cigány-prímás tegnap délelőtti a nagypiaczteri ócskasoron czombon szarta. A késelésnek az az oka, hogy Rézművesné szombaton delután megakadályozta Berkit abban, hogy a saját felesége orrát levágyja. A vérengző hajlamu és külöben is a rendőrség előtt nagyoi is ismeretes cigányt hűvösre tették.

*** Elpusztult község.** Nagysallón (Esztergom megye) óriási tűz pusztit. 225 ház, sok melléképület és tekmarmány égett el. Az oltásra összegyűlt tűzoltóság semmit sem menthetett meg.

*** Napszurás áldozata.** Borszányi József borsilakos vasárnap részt vett egy rokona temetésén. A temetőben hirtelen rosszul lett és összeesett. Mire haza vitték, már meghalt. Az orvos megállapította, hogy a szerencsétlen ember napszurás áldozata.

*** Az iparosifjak működvelői előadása.** A nagyváradai iparos ifjak augusztus 20-án és ezt megelőző nap működvelői színelőadást rendeznek s e célra a Szigligeti-színházat kieszközölték a várostól. A tanács által kívánt 300 korona biztosítékot az esetleg előforduló rongálásokra letétbe helyezték. Most pedig azt kéri a működvelők, hogy a város a szükséges díszleteket is bocsássa rendelkezésére.

*** Erdőőgések.** Liptóvármegyében nemcsak a községekben, hanem az erdőben is napirenden van a tűz és rettenetes pusztításokat visz végbe. A legutóbb Liptó Szent-Miklós-on pusztított tűzvész hivatalos becslés szerint 80,000 korona kárt okozott, melyből a biztosítás rón csak harmadrésze térül meg. Két nap óta a 2300 méter magas Nagy-hegy erdeje áll lángokban és a füst felé az ég északi részét teljesen elborítja. A hatóság a lakosságot karhatalommal rendelte ki az oltáshoz. A számtalan tüzeset oka rendszerint vigyázatlanság vagy papázó pásztorok hanyagsága.

*** Megmarta a veszett kutya.** A mostani forróságban gyakori a veszett ebek garázdálkodása. Legutóbb Gáborján községben közborgott egy veszett eb s megmarta Kovács László 16 éves bojtárt. A szerencsétlen fiut fel szállították a budapesti Pasteurintézetbe.

*** Leesett a fáról.** Dárdai Sándor, 10 éves fiu — mint sarkadi levelezőnk j-lenti — vasárnap fészkelni járt. Eppen egy magas ákácfa kinálló ágán akart kifosztani egy veréb-fészket, mikor hirtelen letört a gyenge ág alatta s a vakmerő fiu leesett a fáról. O erősen ütötte meg magát, hogy agyrázkódást szenvedett, amelybe még az nap belehalt.

*** Hirtelen halál.** Oláh János Kolozsvári-utcai lakos lakásán hirtelen rosszul lett s annyira, hogy családja beszállította a Bihar megyei kórházba. A szegény ember a kórházban alig kinldött néhány perczig, mert csakhamar kisenvedett. A hirtelen elhunyt ember temetőt tegnap délelőtti felbonczolták.

*** Ellopott kabát.** Bán Mátyás magyar-csékei földművelő szekere föl tegnap hajnalban a Nagypiaczteren lelopták a földműves fekete színű kabátját, a benne lévő hatvan két korona pénzzel egyetemben. A rendőrség a tettest nyomozza.

*** Elveszett szombaton** egy szállalaku lapos jeggyűrű benne női név, év hónap és nap. A becsületes megtaláló 10 korona jutalmat kap a rendőrségen.

x Olvasóink figyelmét felhívjuk Guzmán Ferencz bádagos-mester légszesz- és vízvezeték-szerelő lapunk mai számában közölt hírdetésére.

MULATSAG.

Kolon. Herlitska Nándor birneves budapesti táncztanító hat hétre terjedő tánczkolont fog a hó közepén nyitni Nagyváradon. Herlitska a budapesti táncztanítók képezdését elvégezve udvari tánczmester lett s hosszas kitűnő működésével a legmagasabb körök elismerését érdemelte ki. A mester tanítási terve a következő tánczokból áll: Mennet, polka frane, kreitz polka, magyar-szalón, lassu magyar, boston keringő, társalgó, pas de quatre, pas de patineur, gésák, carente, pagen, ketős magyar, francia négyes, nobles mazur.

TAVIRATOR.

Adakozás Szilágyi Dezső szobrára.

Tatra-Füred, aug. 8. (Saj. tud. táv.) Gróf Hadik János felszólalásának, hogy közadakozásból Szilágyi Dezsőnek szobrót emeljenek, megvan a kívánt eredménye. Már is sokan adakoztak a hazafias célra. Tisza István gróf miniszterelnök távirati úton jelentette be e célra szánt 500 koronás adományát.

A czár ellen.

Budapest, aug. 8. (Saj. tud. táv.) Párizsból jelentik: Az orosz ultrakonzervatív párt sehogyan sincs megelégedve a czár kormányával. Erélyesebb megtorlást várja Plehwe meggyilkolásának. Sőt hirdik, hogy emiatt a czárt leakarják tenni, és öccsét akarják a czári trónra emelni.

Tűzvész mindentelé.

Grács, aug. 8. Tegnap este 10 órakor, a közelben lévő Fernitzén nagy tűz keletkezett, mely tíz épületet hamvasztott el. A gyakorlaton ott időző lovasszázadnak sikerült a tüzet megakasztani. Epusztult a község minden takarmánykészlete, termése és marhája.

Toulon, aug. 8. A helyi fegyvergyár falkészlete meggyulladt, a tűz oltására tengerész katonákat vezényelték ki, de a tüzet még eddig nem sikerült eloltani. Az egész lakosság nagy izgatottságban van.

Toulon, aug. 8. Reggel 8 órakor a tűz még mindig tartott a fegyvergyárban. Oltás közben több katona megsebesült.

Az orosz rendőrség kudarcza.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik: Az orosz rendőrség kudarcot vallott Plehwe merénylőjének kinyomozásában. A gyilkos személyazonosságát nem tudja megállapítani. Pétervárott nagyon fel vannak háborodva a rendőrség kudarcán. Lehet hallani erős kifakadásokat az orosz rendőrség hasznevehetetlenségéről, a mely miatt a czár élete sincs Oroszországban biztonságban.

A háboru.

Páris, aug. 8. A *Matin* londoni értesülése szerint Port-Arthur utolsó ágyuzása 63 óráig szakadatlanul tartott. A tengeri ütközet folyamán, mely az osztronnal egyidejűleg történt, a Csioda

nevű japán czirkálót harczképtelenné tették. A Baján nevű orosz pánczéloshajó igen súlyosan megsérült és fennakadt a parton.

Páris, aug. 8. A *Matin* arról értesül Tiensinből 7-iki kelettel, hogy egy Niucsvangból odaérkezett francia azt állította, hogy még mindég fogva tartják a letartóztatott niucsvangi ügyvivőt.

Cenzura a hacztéren.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: A port-arthuri eseményekről szóló távirati hiradást szigoru cenzura korlátozza. Az érkező hírekből mégis az következtethető, hogy nagy események történnek Port-Arthur körül.

Kuropatkin taktikát változtatott.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Liaojang közelében Anpingnál az oroszok támadólag léptek fel. Kuropatkin hir szerint felsőbb parancsra változtatta meg eddigi taktikáját. A japánokat — mint értesülünk — a mandzsuriai harcztéren megvívandó döntő ütközetben a hajóhaduk is támogatni fogja a niucsvangi folyóról, mely ily módon Kuropatkin visszavonulási vonalát el fogja vágni.

Hol lesz a döntő csata?

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik: Kuropatkin el van szánva, hogy Liaojangnál döntő harcot viv a japánokkal. Ily módon véli azt a tömérdek élelmi szert, melyet az oroszok részére ide szállított, megmenthetni attól, hogy a japánok kezébe ne kerüljön.

Elesett orosz ezredes.

Budapest, aug. 8. (Saját tud. táv.) Az orosz sereg nyugati szárnya a napokban Hajcsöngtől keletre kemény csatát vívott a japánokkal, de visszavonulni kényszerült. Kuroki jelentése szerint az oroszoknak ez a visszavonulása teljesen rendellen és tervszerűtlen volt. Visszavonulásuk közben nagy veszteség érte az oroszokat. Elesett Tavasín ezredesük is.

Port Arthur körül.

Budapest, aug. 8. (Saj. tud. táv.) Csifuból érkezett hiradás szerint kínai menekültek, kik Port-Arthurt a hó 4-én hagyták el, azt beszélik, hogy egy nagy japán hajót egy uszó akna elsüllyesztett a Christoforo hegyfok előtt. A Baján orosz gőzös szintén aknába ütközött, de csak jelentéktelen léket kapott.

Japán hajók most a Lung folyóba hatoltak s úgy szállítják partra a japán csapatokat, melyek aztán a közeli völgyet megszállják a város nyugati oldala felől. Hir szerint a japánok erről az oldalról készülnek leghevesebben támadni. Az orosz tüzérség szakadatlan működik és jelentékeny veszteségeket tesz a japánok között, akik futó árkokkal védekeznek ellene.

Stössel öngyilkossági kísérlete.

Budapest aug. 8. (Saját tud. táv.) A Berliner Localanzeiger arról értesült,

hogy Stössel tábornok, a port-arthuri helyőrség parancsnoka öngyilkossági kísérletet követett el. A hir megerősítésre szorul.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Irtja: A. C. D. (Angolból.)

En szerencsésebb voltam — s ez a fonál logikám segítségével, rá vezetett az egyetlen helyes utra. — Így aztán azok a dolgok és részletek, melyek, önök szerint, még homályosabbá és bonyolultabbá tették az esetet, nem csak megerősítetté a következtésem és nyomozásom helyes voltában. Mert ez az eset nem rejtélyes, hanem különös s a baj ott van, hogy önök összekeverték ezt a két fogalmat. Gyökran a legközönségesebb gyilkosság a legrejtélyesebb, mert nincs benne semmi új, vagy különös tény, amelyből biztosan lehetne következtetni. . . . Pldául a Drabber vagy Stangerson meggyilkolását is sokkal nehezebb lett volna felderíteni ha az áldozatok hulláját egyszerűen az úton találják meg ama rejtélyes és szenzációs mellék-körülmények nélkül, amelyek berylmasá tettek. Mert ezek a rejtélyes kísérő körülmények nem hogy bonyolultabbá tették az esetet, hanem inkább megkönnyítették a nyomozást.

Mr Gregson, aki fölötte idegesen és türelmetlenül halgatta ezt a magyarázatot, nem bírta tovább üldözni magát.

— Nézze mr Sherlock Holmes, — mondta folytatólagosan, — mi szívesen előismerjük, hogy ön nagyon ügyes és éleseszű ember s tudjuk azt is, hogy saját, különös módja van, amellyel dolgozik. . . . De, bocsásson meg, nekünk most nem a theóriára és erkölcsi prédikációra van szükségünk. Arról van szó, hogy elfogjuk a gyilkost.

En más nyomon indultam el, mint ön, és úgy látszik, kudarcot vallottam. Bonyos, hogy a fiatal Charpentiernek semmi része sem lehetett ebben a másik gyilkosságban. . . . Lestrade más nyomon haladt: ő Stangersonot gyanúsította; de úgy látszik ő is tevedett. . . . Ön elejtett egyes szavakat, amiből azt következtetjük, hogy többet tud nálunk; és most itt az ideje, hogy nyiltan és őszintén megkérdezzük önt, mennyit tud az esetről. . . . Megmondhatja a gyilkos nevét?

— En is azt hiszem, uram, hogy Gregsonnak igaza van, — jegyezte meg Lestrade. — Mindketten megkísérelték a gyilkosság felderítését és mind a ketten kudarcot vallottunk. . . . Ön már több ízben mondta, mióta itt van, hogy teljesen tisztában van a esettel; s mi szentül hisszük, hogy most már elűtünk sem fogja titkolni, mit tud.

— Ha késnek a gyilkos letartóztatásával, — szóltam közbe én is, — időt és alkalmat adnak neki új gyilkosságok elkövetésére.

Igy szorongattuk Holmes, aki azonban még habozni látszott. Egyre föl s alá járt a szobában, mellére csüggesztve a fejét, összeránczolva a homlokát, miot akkor szokta, ha mélyen gondolkozott.

— Több gyilkosságról szó sincs, — szólt végre hirtelen s megállt velünk szemben. — Ezt a föltevést tehát kizárhatják a kérdésből. . . . Azt kérdezték tőlem, hogy tudom-e a gyilkos nevét? — Hát tudom. — Ambár ez egy magában mit se jelent s aligha könnyíti meg az elfogását. Ami különben, ugy vélem, rövid időn megtörténik. Azért reményelem, mert már a nyomában vagyok és magam akarom végezni a dolgot. Ez ugyanis nagyon kényes és veszélyes dolog, mert a fickó fölötte ravasz, elszánt ember s amint már alkalmam volt meggyőződni róla, van czinkosa is, aki ép oly furfangos és elszánt, mint ő maga.

(Folyt. köv.)

Hivatalos árfolyamok.

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. aug. 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.75
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	89
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Gorvath szlavon földtehermentesítési kötvényt	2.06
Magyar nyereséj-sorsjegyek-kölcsön	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	98.75
Osztrák járadék papirban	99.75
Osztrák járadék papirban	118.50
Osztrák járadék aranyban	99
Osztrák korona járadék	1.99
Osztrák államsorsjegyek	16.09
Osztrák magyarban részvény	752.78
Magyar hitelbankrészvény	638.25
Osztrák hitelintézet részvény	632.50
Párisi vista	19
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.85
Londoni vista	95
20 márkás arany	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

378—1904. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhirre teszi, hogy a nagyváradi kir. járáshíroságnak 1904. évi V. 11912. sz. végzése folytán dr. Mihelyfy Lajos ügyvéd által képviselt Friss Zsigmond felperes részére Klein Hermanné és társa nagybárdi lakos alperes ellen 1461 kor. 35 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesétől elfoglalt és 2530 kor. 10 fillerre becsült ingóságokra az élesdi kir. bíróság 1904. V. 204/2. számú végzésével az árverés elrendelvéen, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek laká-

sán levő üzlethelyiségében Nagybárdon leendő megtartására határidővel 1904. évi augusztus 18 ik napján délelőtti 10 órája kiűzetek, a mikor a bíróság elfoglalt arucziakék és szobabutorok s egyéb ingóságok a legelőbbit ígérőknek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárvezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Etesden, 1904. augusztus hó 6 ik napján.

Szabó Béla,

849.

kir. bírósági végrehajtó.

A

„Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szállágy-Darzsó-utca sarkán Adorján Emil ház

Törlesztéses

jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal

mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a zálogleveleket teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Druga kamatozásu kölcsönök helyett olcsóbb kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választékban, várban.

Szolid, szabott árak!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket,
csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closették
800 készítését.

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és
költségvetéseket díjtalanul készítek.

Házak jókarban tartási
vállalata.

Telephonszám: 448.

A vásárló közönség figyelmébe!

Óriási mennyiségű fehér és színes *batisztok*, *delainok* remek *grenadinok* és az annyira keresett *popltnokból* nagy raktár van. De különösen *valause* és *tüll csipkékben*, továbbá minden *ruha díszítési* dolgokban mindenki által megdicséret szép összeválogatott raktár van.

Tisztelettel 617

Háasz Manó

kézmű- és divatáruháza

Nagyvárad,

Zöldfa-utca elején.

Hirdetmény.

A

Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított
váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

397

AZ igazgatóság.

U j ü z l e t !

A legdivatosabb francia **delainek**, **batisztok**,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Szolid és pontos kiszolgálás!

U j ü z l e t !

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott **rőfös és női divat-árukat**
nagyon olcsón elárusítjuk.

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-től feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

U áru házunk Zöldfa-utca elején.

U áru házunk Zöldfa-utca elején.